

Ewaluacja funduszy europejskich

V MIĘDZYREGIONALNA KONFERENCJA EWALUACYJNA W TORUNIU

29 CZERWCA 2022 godz. 9:00-13:00

PERSPEKTYWY I WYZWANIA EWALUACJI

Panel 5

1. Stanisław Bienias
2. Jakub Wróblewski
3. Piotr Strzęboszewski

Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej

Lepsza koordynacja

Lepsza koordynacja - problemy

- Niższy poziom wykorzystania wyników z racji na ich nieadekwatny charakter i złe zlokalizowanie w czasie
- Ograniczony zakres współpracy pomiędzy jednostkami oraz z innymi podmiotami procesu ewaluacji
- Utrudnienia w realizacji syntez i meta-ewaluacji
- Niższa efektywność działań

Lepsza koordynacja - rozwiązania

- Plany ewaluacji
- Intensyfikacja dialogu (również z wykonawcami)
- Rozważenie zmiany momentu i częstotliwości realizacji ewaluacji ex post i charakteru tego badania
- Rozważenie zmiany dotychczasowej dominującej praktyki budowania SWZ i wyboru wykonawcy (czy zawsze musimy pozyskiwać konkursem nową metodykę?)
- Rozważenie i wytłumaczenie roli ewaluacji (decydentom/wykonawcom)

Inflacja ↗ i wzrost wynagrodzeń a ewaluacja ↘

Kontrakty wieloletnie na badania ewaluacyjne (najdłuższy w IDEA 2016-2024)

DANE GUS:

- przeciętne miesięczne **wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw**

maj 2016 = 4166,28 zł   maj 2022 r.: 6399,59 zł   **WZROST=54%**

- **Ceny towarów i usług konsumpcyjnych** w maju 2022 r. **wzrosły o 13,9%** (ostatnie 12 miesięcy)

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-w-maju-2022-roku,2,127.html>

Prognoza - najgorsze jeszcze przed nami:

*Z dostępnych nam danych wynika, że **inflacja utrzyma się na wysokim poziomie w trendzie płaskim lub rosnącym** do czwartego kwartału tego roku, a później zacznie opadać.*

Inflacja ↗ i wzrost wynagrodzeń a ewaluacja ↘

Istniejące klauzule dot. wzrostu cen to absolutna fikcja!!!

- **PRZYKŁAD 1:** możliwa zmiana wynagrodzenia, gdy: zmieni się VAT, wysokość minimalnego wynagrodzenia (...), zasady/stawki na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne
- **PRZYKŁAD 2:** możliwe gdy wzrosną ceny, ale podniesiemy o max 3%
i w praktyce stosowane tylko gdy umowa na dłużej niż 12 miesięcy...

SKUTEK:

- Katastrofalna sytuacja dla ewaluatorów mających duży portfel zamówień wieloletnich
- Brak chęci do realizacji nowych badań wieloletnich w przyszłości – STRATA DLA JAKOŚCI EWALUACJI!
- Obniżenie jakości dla obecnie realizowanych badań (eksperti muszą realizować znacznie więcej badań w tym samym czasie, by zachować realne wynagrodzenie na tym samym poziomie)

Inflacja ↗ i wzrost wynagrodzeń a ewaluacja ↘

ROZWIĄZANIE:

- Stosowanie w każdym możliwym przypadku (również w kontraktach kilkumiesięcznych) właściwie skonstruowanych klauzul dot. waloryzacji wynagrodzenia
- Oparcie klauzul o wskaźnik inflacji lub przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw
- Otwarta i życzliwa dla ewaluatorów interpretacja istniejących klauzul dot. wynagrodzeń

...takie to proste 😊

Profesjonalizacja zawodu

- Zalety/ wady swobodnego dostępu do profesji ewaluatora
- Brak jednolitego systemu certyfikacji potwierdzającego posiadanie niezbędnej wiedzy i umiejętności (*kwalfikacje potwierdzone są przez uczelnie wyższe, stowarzyszenia i organizacje branżowe*)

Profesjonalizacja zawodu

Formalna kwalifikacja.

- profesjonalizacja zawodu Ewaluatora jest jednym z kluczowych celów działalności Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego
- ważnym krokiem na tej drodze jest opisanie kwalifikacji ewaluatora/ki i uwzględnienie jej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Profesjonalizacja zawodu.

- jak wskazują doświadczenia innych krajów wprowadzenie jednolitego systemu potwierdzania kwalifikacji (*np. opartego na ramie kwalifikacji*) mobilizuje do potwierdzania i podnoszenia poziomu kompetencji

Prowadzenie ewaluacji kwalifikacja w ZSK

Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne przygotowało **opis kwalifikacji**
pn. Prowadzenie ewaluacji

Prace te były realizowanych pod egidą **Instytutu Badań Edukacyjnych** w ramach projektu pn. *Wspieranie realizacji II etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji.*

Prace koordynowała prezeska Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego pani Monika Bartosiewicz-Niziołek, a w Zespole znaleźli się eksperci i ekspertki z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Leona Koźmińskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Fundacji IDEA Rozwoju i Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Prowadzenie ewaluacji – kwalifikacja w ZSK

W październiku 2020 r. odbyło się spotkanie konsultacyjne, które zgromadziło blisko 30 ekspertów i ekspertek reprezentujących Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, a także:

- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej: Departament Współpracy Terytorialnej
- Uniwersytet Jagielloński
- Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego
- Akademię Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie
- Państwową Wyższą Szkołę Techniczno-Ekonomiczną w Jarosławiu
- Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu
- Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli
- UM Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- UM Województwa Warmińsko-Mazurskiego
- UM Województwa Śląskiego
- UM Województwa Łódzkiego
- UM Województwa Lubuskiego
- UM Województwa Łódzkiego
- UM Województwa Podkarpackiego

Prowadzenie ewaluacji – założenia

Prowadzenie procesu ewaluacji

Kwalifikacja będzie mieć charakter międzysektorowy, tj. zainteresowani jej uzyskaniem będą zarówno przedstawiciele/lki:

- rynku (biznesu)
- instytucji administracji publicznej
- organizacji pozarządowych
- świata akademickiego

Kwalifikacja będzie też atrakcyjna dla osób funkcjonujących jednocześnie w różnych segmentach gospodarki (np. administracji publicznej i świecie akademickim) jak też niezależnych ekspertów/ek.

Prowadzenie ewaluacji – innowacyjność

Proponowana kwalifikacja **różni się od kwalifikacji zdobywanych w ramach istniejących kierunków studiów** m.in. ze względu na:

- posiadanie uporządkowanej wiedzy o metodyce prowadzenia badań ewaluacyjnych
- umiejętność dobierania i stosowania podejść badawczych typowych dla danej dyscypliny naukowej, jak i specyficznych dla badań ewaluacyjnych
- umiejętność formułowania i stosowania kryteriów ewaluacyjnych
- umiejętność przekładania wyników badań na użyteczne (praktyczne i wykonalne) w danym kontekście rekomendacje
- umiejętność współpracy z interesariuszami ewaluacji reprezentujących różne środowiska

Prowadzenie ewaluacji – wykorzystanie

Osoby posiadające kwalifikację mogą znaleźć zatrudnienie w sektorach:

- **publicznym:** zajmując się zlecaniem i realizacją ewaluacji interwencji publicznych wdrażanych przez instytucje
- **prywatnym:** prowadząc własną działalność lub w roli ewaluatorów/ek zatrudnianych przez firmy/ agencje badawcze i konsultingowe realizujące badania ewaluacyjne
- **pozarządowym:** w roli specjalistów/ek ds. ewaluacji (lub monitoringu i ewaluacji), przy obsłudze projektów realizowanych w ramach różnych programów czy zadań publicznych

Przeładowane OPZ (za dużo wątków/pytań badawczych)

PROBLEM

- Coraz więcej „przeładowanych” OPZ - obejmujących kilkadziesiąt pytań/obszarów badawczych. W skrajnych przypadkach nawet ponad 100 pytań i podpytań, które wszystkie są obowiązkowe do odpowiedzi!
- Dominujące podejście zlecających - robienie badań dot. wszystkiego „*tak na wszelki możliwy wypadek dopytajmy się jeszcze o to...i o to...i o to... i o to... i...*”
- Skutkuje to brakiem możliwości zastosowania rzetelnej metodologii badania wpływu (ewaluacji opartej na teorii / kontrfaktycznej) i niższą jakością badań

Przeładowane OPZ (za dużo wątków/pytań badawczych)

ROZWIĄZANIE:

- KONCENTRACJA: 5-7 pytań badawczych OPZ (często o bardziej ogólnym charakterze)
- RACJONALNE PODEJŚCIE DO BADAŃ: Możliwość wskazania bardziej szczegółowych kwestii do pogłębienia, ale bez rozliczania: „widzimy, że na 104 podpytanie badawcze nie udzieliliście Państwo wystarczająco pogłębionej odpowiedzi w raporcie” 😊
- ELASTYCZNOŚĆ: Doprecyzowanie części szczegółowych kwestii badawczych na etapie raportu metodycznego i narzędzi badawczych (potrzeby się zmieniają i są warunkowane procesami decyzyjnymi).

Budowanie teorii - problemy

- Ateoretyczność ewaluacji
- Dominacja podsumowań bez użytecznej antycypacji
- Brak adekwatnego potencjału ewaluatorów
- Brak powtarzalności metodyki umożliwiającej syntezy wyników

Budowanie teorii - rozwiązania

- Włączenie metod prognostycznych do ewaluacji
- Intensyfikacja dialogu (próba odejścia od rutyny, wykorzystanie IT, skuteczne zaproszenie brakujących podmiotów)
- Powrót do działań na rzecz budowy potencjału (rozszerzenie zakresu i form)
- Zaplanowanie zmiany (metodyka, czas realizacji, częstotliwość)

Zmierzch ilościowych badań terenowych

PROBLEM:

- olbrzymia niechęć respondentów do udziału w badaniach ilościowych
- badania są robione „na siłę”

ROZWIĄZANIE

- silniejsze oparcie się na istniejących rejestrach
- ankiety: krótkie, dotyczące opinii respondenta, możliwość udzielenia odpowiedzi „z głowy” (a nie sięgania po zakurzone dokumenty)

Ale to nie wszystko...

- Słabnąca rola PS i ewaluacji
- Rutynizacja
- Zmniejszenie potencjału ludzkiego i finansowego zlecających
- Brak wzrostu/kurczenie się rynku
- Jakość badań
- Wykorzystanie danych administracyjnych
- Zmniejszające się wykorzystanie wyników

Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej